

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Пламен Александров Панайотов

относно дисертационния труд на тема **„Действие на принципа ne bis in idem при кумулираните производства и санкции. Ограничения и особености”** от Лилия Симеонова Георгиева за получаване на образователната и научна степен „доктор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, специалност Наказателен процес

1. Кандидат за придобиване на образователната и научна степен „доктор” е Лилия Симеонова Георгиева, магистър по право на СУ „Св. Климент Охридски” от 1995 г. От 1997 г. е адвокат, а от 2023 г. е Заместник-председател на Националното бюро за правна помощ. Същевременно участва активно като експерт в множество работни групи по подготовка на законопроекти, както и като обучител на обучители на съдебни медиатори. През целия период на практическата си дейност Лилия Георгиева запазва интереса си към поддържането на висока теоретична подготовка в областта на материалното и процесуалното наказателно право. Участва като панелист в множество социални, професионални и научни форуми. От 2021 г. е докторант в самостоятелна форма на обучение по докторска програма "Наказателен процес" към Правно-историческия факултет на ЮЗУ "Неофит Рилски". От м. септември 2025 г. е отчислена с право на защита.

2. Представеният дисертационен труд е в обем от 313 страници и е структуриран в увод, четири глави, заключение, изводи и предложения de lege ferenda. Работата съдържа и списък на използваните съкращения, както и библиография на кирилица и латиница.

Докторантката има пет научни публикации, от които една под печат.

Дисертационният труд представлява системно и задълбочено изследване на проблемите, свързани с действието на принципа *ne bis in idem* в хипотезите на кумулирани наказателни и административнонаказателни производства и санкции, както и на ограниченията и особеностите, които характеризират неговото приложение в националното ни право, в правото на някои други държави членки на ЕС, в правото на ЕС и в международното право. Анализът се основава на изключително широк по обхвата си преглед на източниците на приложимото право в тази област - при това с необходимото разбиране за тяхната йерархия. Взети са предвид и задължителни за България наднационални стандарти в разглежданата материя. Основните тези на изследването се базират и на относимата практика на Конституционния съд, на Върховния касационен съд /Върховния съд/, на Върховния административен съд, но така също и на практиката на Съда на ЕС и на Европейския съд по правата на човека. Възприетият подход води до постигане и на основната цел на дисертационния труд - след като се изясни съдържанието и обхвата на принципа *ne bis in idem*, да се формулират предложения за усъвършенстване на националната ни правна уредба, както и предложения за повишаване на ефективността на санкционната ни политика. В тази връзка дисертацията има особена актуалност и практическа ползност. Същевременно за достигнатите резултати способства и използването на добре подбрана система от методи на изследване.

Дисертационният труд се отличава и с конкретни приноси моменти, част от които са следните:

- пояснено е какво се разбира под "кумулиране на производства и санкции" в хода на изследването - съвместното или последователното провеждане на две или повече производства с наказателен характер - административни и/или наказателни - и налагането в тях на санкции на едно

и също лице за едни и същи фактически обстоятелства, при което възниква въпросът за приложимостта и допустимите граници на принципа *ne bis in idem*;

- осъществен е езиков, граматически и исторически анализ на израза *non /ne/ bis in idem*;

- детайлно и задълбочено е анализирана практиката на Съда на ЕС, дефинираща основните елементи на принципа *ne bis in idem* - изискването за идентичност на субекта, изискването за наличие на предпоставката "bis" /повторно, два пъти/, изискването за наличие на предпоставката "idem" /едно и също нещо/;

- пояснено е, че вземането предвид на присъди, постановени от съд на държави членки на СЕ или на ЕС съгласно чл. 8 НК е гаранция за съблюдаването на принципа *ne bis in idem*;

- изяснена е уредбата на принципа *ne bis in idem* в НПК и ЗАНН;

- аргументиран е изводът, че *ne bis in idem*, освен основен принцип е и основно право на всеки гражданин, което следва да бъде защитено от всяка държава членка на ЕС;

- системно и задълбочено са изяснени случаите, при които без да се нарушава принципа *ne bis in idem*, е допустимо провеждането на наказателно и на административнонаказателно производство за едно и също деяние, респективно е възможно носенето кумулативно на наказателна и административнонаказателна отговорност;

- пояснено е, че за разлика от международното право, правото на ЕС предвижда и транснационално приложение на принципа *ne bis in idem*;

- осъществен е анализ на уредбата на разглеждания принцип според законодателството на Белгия, Италия и Франция;

- въз основа на изследването са систематизирани достигнатите изводи и са направени добре обосновани предложения de lege ferenda;

Като имам предвид изтъкнатите общи достойнства и конкретни приноси моменти на дисертационния труд препоръчвам неговото отпечатване. При подготовката му за отпечатване би могла да се съобрази следната препоръка: достигнатите изводи в резултат на изследването и систематизираните предложения de lege ferenda да бъдат включени в заключението на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното считам, че предложеният дисертационен труд „Действие на принципа ne bis in idem при кумулираните производства и санкции. Ограничения и особености” отговаря на всички изисквания, посочени в Закона за развитието на академичния състав в Република България, поради което давам положителна оценка и предлагам да бъде присъдена на Лилия Симеонова Георгиева образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.6. Право, специалност Наказателен процес.

гр. София

юли 2026 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Пламен Панайотов/

OPINION

by Prof. Dr. Plamen Aleksandrov Panayotov

concerning the dissertation on the topic **“The Operation of the ne bis in idem Principle in Cumulated Proceedings and Sanctions. Limitations and Particularities”** by Lilia Simeonova Georgieva for the acquisition of the educational and scientific degree “Doctor” in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.6. Law, specialty Criminal Procedure

1. The candidate for the acquisition of the educational and scientific degree “Doctor” is Lilia Simeonova Georgieva, Master of Law of Sofia University “St. Kliment Ohridski” from 1995. Since 1997 she has been an attorney-at-law, and since 2023 she has been Deputy Chairperson of the National Legal Aid Bureau. At the same time, she actively participates as an expert in numerous working groups on the preparation of draft laws, as well as as a trainer of trainers of court mediators. Throughout the entire period of her practical activity, Lilia Georgieva has retained her interest in maintaining a high level of theoretical preparation in the field of substantive and procedural criminal law. She participates as a panellist in numerous social, professional and academic forums. Since 2021 she has been a doctoral candidate in the independent form of study under the doctoral programme “Criminal Procedure” at the Faculty of Law and History of SWU “Neofit Rilski”. As of September 2025 she has been released with the right to defend.

2. The dissertation presented is 313 pages in volume and is structured into an introduction, four chapters, a conclusion, findings and de lege ferenda proposals. The work also contains a list of the abbreviations used, as well as a bibliography in Cyrillic and Latin script.

The doctoral candidate has five scientific publications, of which one is in press.

The dissertation constitutes a systematic and in-depth study of the problems connected with the operation of the ne bis in idem principle in the hypotheses of cumulated criminal and administrative-penal proceedings and sanctions, as well as of the limitations and particularities which characterise its application in our national law, in the law of certain other EU Member States, in EU law and in international law. The analysis is based on an exceptionally broad review, in terms of its scope, of the sources of the applicable law in this area – and that with the necessary understanding of their hierarchy. The supranational standards binding on Bulgaria in the matter under consideration have also been taken into account. The main theses of the study are also based on the relevant case-law of the Constitutional Court, of the Supreme Court of Cassation /the Supreme Court/, of the Supreme Administrative Court, but likewise on the case-law of the Court of Justice of the EU and of the European Court of Human Rights. The approach adopted leads to the attainment of the main objective of the dissertation as well – after the content and scope of the ne bis in idem principle have been clarified, to formulate proposals for the improvement of our national legal regulation, as well as proposals for increasing the effectiveness of our sanction policy. In this connection, the dissertation has particular topicality and practical usefulness. At the same time, the results attained are also facilitated by the use of a well-selected system of research methods.

The dissertation is also distinguished by specific contribution points, some of which are the following:

- it is clarified what is understood by “cumulation of proceedings and sanctions” in the course of the study – the joint or consecutive conduct of two or more proceedings of a criminal character – administrative and/or criminal – and the imposition therein of sanctions on one and the same person for the same factual circumstances, whereby the question arises of the applicability and the admissible limits of the ne bis in idem principle;

- a linguistic, grammatical and historical analysis of the expression non /ne/ bis in idem has been carried out;
- the case-law of the Court of Justice of the EU defining the basic elements of the ne bis in idem principle has been analysed in detail and in depth – the requirement of identity of the subject, the requirement of the presence of the precondition “bis” /repeated, twice/, the requirement of the presence of the precondition “idem” /one and the same thing/;
- it is clarified that the taking into account of judgments handed down by a court of Member States of the CoE or of the EU pursuant to Article 8 of the Criminal Code is a guarantee for the observance of the ne bis in idem principle;
- the regulation of the ne bis in idem principle in the Criminal Procedure Code (NPK) and the Administrative Offences and Penalties Act (ZANN) has been clarified;
- the conclusion is argued that ne bis in idem, besides being a fundamental principle, is also a fundamental right of every citizen, which must be protected by every EU Member State;
- the cases have been clarified systematically and in depth in which, without violating the ne bis in idem principle, the conduct of criminal and administrative-penal proceedings for one and the same act is admissible, respectively the cumulative bearing of criminal and administrative-penal liability is possible;
- it is clarified that, unlike international law, EU law provides also for a transnational application of the ne bis in idem principle;
- an analysis of the regulation of the principle under consideration according to the legislation of Belgium, Italy and France has been carried out;
- on the basis of the study, the conclusions reached have been systematised and well-founded de lege ferenda proposals have been made;

Bearing in mind the general merits and specific contribution points of the dissertation highlighted, I recommend its printing. In preparing it for printing, the following recommendation could be taken into account: that the conclusions reached as a result of the study and the systematised de lege ferenda proposals be included in the conclusion of the dissertation.

CONCLUSION

On the basis of the foregoing, I consider that the proposed dissertation “The Operation of the ne bis in idem Principle in Cumulated Proceedings and Sanctions. Limitations and Particularities” meets all the requirements specified in the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, for which reason I give a positive assessment and propose that the educational and scientific degree “Doctor” be awarded to Lilia Simeonova Georgieva in professional field 3.6. Law, specialty Criminal Procedure.

Sofia
July 2026

Opinion prepared by:

/Prof. Dr. Plamen Panayotov/